

NANNE TEPPER

**DE EEUWIGE JACHTVELDEN
DE VADERS VAN DE GEDACHTE
DE AVONTUREN VAN HILLEBILLIE VEEN**

**UITGEVERIJ PLUIM
AMSTERDAM/ANTWERPEN**

Eerste druk, november 2018

De eeuwige jachtvelden © Nanne Tepper 1995

De vaders van de gedachte © Nanne Tepper 1998

De avonturen van Hillebillie Veen © Nanne Tepper 2002

© 2018 de erven Nanne Tepper

Omslagontwerp Loudmouth

Foto van de auteur Sonja Lijnes

Typografie binnenwerk Perfect Service

Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 929 2807 8

NUR 301

www.uitgeverijpluim.nl

DE EEUWIGE JACHTVELDEN

Op een onbewolkte maar geenszins heldere dag, tegen vier uur in de middag van de eerste augustus 1989, kwam een lange, geel-groene trein tot stilstand op Gare du Nord te Parijs. Victor Prins, die wankelen boven struikelen verkoos, klemde zijn leren koffer (meer overhemden dan manuscripten) onder zijn arm en zette een voorzichtige voet op Franse bodem. Hij keurde de val van het licht op het station en wandelde naar de eerste kiosk die hij zag. In zijn hoofd klonk hem onbekende muziek toen hij twee ansichtkaarten afrekende. Hij nam plaats op een bank, legde de koffer op zijn knieën en draaide het dopje van zijn Rotring. Op de kaart met een foto van een halfnaakte Hamilton-nimf – grote korrel, kleine meid – schreef hij: 'Beste Veen. The boar has landed. Het is algemeen bekend dat reizigers als beesten eindigen. De gewoonte van Parijzenaars om Pruisen met open armen te ontvangen lijkt vooralsnog een mythe. Dit is het laatste dat je verneemt van – je Victor.'

Hij deed een halfuur over het schrijven van de andere ansicht. Een afbeelding van W.R. Sickerts *Mornington Crescent Nude Reclining*, een liggend naakt dat met gebalde vuisten lijkt te rusten: 'Boe! Zó heb ik je gezien. Zo hebben anderen je gezien, dat blijkt. Wat doe je daar in je sluimer willen wij nou weleens weten!'

Victor probeerde een grijns maar voelde hem mislukken. Hij postte de ansichten, stak een sigaret op en wandelde het station uit. Een rokerige gloed hing over de stad. De geur van uitlaatgassen en geroosterd vlees. Het lawaai was een mengeling van verkeer, stemmen en zomerse, maar onherleidbare geluiden. Iets in Victor juichte, klonk als een kind dat een toonladder beklimt: hoger, hoger, en dan... wat een uitzicht! De laatste noot een ijle kreet die naar de einder smelt.

Echte reizigers, dacht hij terwijl hij een routebeschrijving bestudeerde, voelen niet die toeristische behoefte zich te mengen met de plaatse-

lijke bevolking. Een echte reiziger wenst een aura waar de autochtoon van schrikt en voor terugdeinst. De eenzame die vragen oproept: 'Waar komt die man vandaan?', 'Wat is hem overkomen?', 'Wat wil hij toch?'

Hij stak een plein over. Auto's raasden langs hem, claxonnerend, schurend en zuigend met droge banden op smeltend asfalt. Bestuurders met ellebogen in geopende raampjes, allen, leek het, met een frons. Een terrasje op een stoep, gehuld in blauwe gassen, noodde hem tot een pauze. Hij bestelde een dubbele calvados. Terwijl zijn spieren zich ontspanden, welden tranen in zijn ogen.

Parijs, de stad waarnaar hij jaren had verlangd. Hier dwaalden engelen die hem zouden scholen: de zielen van de grote geesten van de linker-oever die hij in gedachten had gevolgd op hun wandelingen langs de Seine en hun wilde kroegentochten. Hij luisterde en probeerde gefluister op te vangen.

Wat klonk was zijn geheugen.

Zijn vader schudde hem op het station van Groningen de hand (het geestesoog vertroebelt nooit door tranen): 'Maar wat ga je daar nou eigenlijk doen, jongen?'

De hemel boven Oost-Groningen, het plafond van zijn jeugd, en misschien ook van zijn kunnen.

Stemmen boven een keukentafel: 'En chef, wat dóé je nou zoal?'

Een laatste oprisping voor hij de garçon riep voor nog een dubbele: 'Victor, waar ben jij in vrédesnaam mee bezig!'

Victor dronk zijn eerste glas uit, nam een slok van zijn tweede, vouwde een kaart uit op zijn knieën en probeerde zich te concentreren.

Een koele hand in zijn nek schudde hem wakker. Louise. Ze had hem gezocht en gevonden, midden in Parijs. Terwijl beelden van interieurs en landschappen in de mist van zijn toegeknepen ogen oplosten, zag hij hoe een jong meisje dat hij ooit gekend had was veranderd in een oud meisje zoals enkel Franse meisjes dat kunnen. De schoonheid van het gezicht dat hij zich tot zijn zeventiende duidelijk voor de geest had kunnen halen (daarna schilderde hij van vervagende indrukken een schimmig portret), vond hij moeizaam terug in felle jukbeenderen, magere wangen, door wijn en rook verkleurde tanden (wel charmant),

en een vermoede boezem in een bedrukt T-shirt (volkomen verfoeilijke kledij). Ze had hem hier wel verwacht. Als ze zich al iets herinnerende van die vakantie van lang geleden, was het wel dat 'Victóóór', haar vakantieliefde, en zijn verrukkelijke 'papááá' elk terrasje dat ze op hun weg vonden 'in bezit namen'. Ze bekeek hem, knikte goedkeurend, en bloosde. Die blos sneed door zijn hart. Ze liet zich in een stoel vallen, had binnen een seconde een sigaret in haar vingers en haar longen vol rook.

Even later dronk ze slurpend van haar koffie. Telkens wierp ze een blik op Victor, die door vermoeidheid overmand helemaal niets wist te zeggen. Hoe was het met zijn familie? O, tja. Hoe was het met hem, god, hij zag er goed uit hoor, als toen – bijna als toen, ja ja, zij niet, dat wist ze zelf ook wel. Victor glimlachte.

Het appartement stond in een bladderende straat. Rue de la Fauvette. De muren oudgeel met hier en daar een roetvlek, het hekwerk van de benauwde balkonnetjes zwart en glanzend als antraciet. Eén lange rij linden. Geen tuintjes.

Ze beklommen een hel wit trappenhuis. Louise ontsloot een deur op de derde woonlaag en leidde hem door de kamers. Ze rook sterk naar zweet en het was alsof ze elke kamer – enorme vertrekken, in één stond een piano – vulde met haar geur. Vriendin Simone ('ze is veel mooier gebleven dan ik') zou laat thuiskomen, en de jongens zouden morgen terug zijn uit Bretagne.

Juist.

En dit was zijn kamertje. Een bed, een raam dat uitkeek op de straat, kroonluchter, kast, bloemetjesbehang. Een raam dat open kon. Ze liet hem alleen en toen ze later even haar hoofd om de deur stak – alweer blozend, hou daarmee op! – keek ze hem vertederd aan, iets wat hem nog nooit was overkomen. Hij opende zijn koffer, legde *Desolation Angéle* van Jack Kerouac ('slecht, maar goed', zou Lisa zeggen) op de grond naast het bed en daaronder de zwarte dummy met notities.

De volgende dag zouden de jongens (hij kende ze niet, en Simone herkende hij niet: hij had al die jaren slechts met Louise geschreven) Ouwe Jack met één lome Franse slag afdoen als 'de uitvinder van de doodlopende weg'.

De rest van zijn boeken, video's en lp's arriveerde vijf dagen later. En weer vijf dagen later wist hij dat er geen brief meer zou komen.

Hij dwaalde door de stad en waande zich een balling. Laat in de middag trof hij Louise in het Bois de Boulogne. Ze dronken lauw bier uit blikjes en zij hoorde hem uit. Hoe was het toch met zijn ouders en zusjes? Waarom had hij al die jaren in zijn lange brieven voornamelijk geprobeerd grappig te zijn? Wist hij wel dat ze al die tijd gedacht had met iemand te schrijven die niet meer bestond? Die zichzelf had ontpopt tot een – sorry hoor – cliché? Dat ze een foto van hem en zijn zusjes had waarop hij vijftien was, Lisa aan één hand, Anna aan de andere, met op de achtergrond de zee, en dat ze die kop van hem nooit wist te rijmen met dat wat hij schreef? Victor haalde zijn schouders op en glimlachte.

'Ach,' zei hij, 'ik houd wel van een beetje leut.'

De maaltijden aan de tafel in de woonkamer, de ramen open, het ruisen van de stad als muzak, stelden hem in de gelegenheid te zwijgen. Het rappe Frans van zijn tafelgenoten begreep hij nauwelijks. Dat hij zich na het eten terugtrok, werd uitgelegd als een vlaag van inspiratie. Hij was een 'Europees dichtersjong'. Hij moest dit en dat lezen. De jongens – mannen eigenlijk, onberispelijk gekleed, filosofiestudenten – kwamen hem boeken brengen en keken hem aan met een mengeling van medelijden en binnenpret. Schrijver te zijn in een stervende taal in een stervend werelddeel: *C'est absurde*. Victor voelde de behoefte Veen te schrijven ('Hier, in dit land, gaan middelbare-scholieren de straat op om beter onderwijs te eisen; leg dat een Oostgroningse maar eens uit!'), maar wist zich te bedwingen.

Op een avond vroeg hij naar de foto. Hij had veel, heel veel gedronken. Met blinde ogen bekeek hij het plaatje dat hem door een snaterende Louise werd voorgehouden. In Victors hoofd werd een toverlantaarn ontstoken. En terwijl Louise en Simone de welwillend kijkende filosofen vertelden van die vakantie van lang geleden (Griekenland, 1975), zag Victor zich een weg afrijden, een bocht omslaan: Oude Huizen, Oost-Groningen.

Daar stond de Directeur op het land. Hij leunde tegen een combine en sprak de jongens, die het hooien hadden gestaakt, toe als Jezus op

Zijn oude dag: 'As de mens bedould is om de natuur n handje te helpen, wel is hier den godverleitje de boas?'

Op het erf van Café Stik, waar 's zomers tijdens het dorpsfeest een kermisje stond (zweefmolen, draaimolen, oliebolenkraam en suikerspinnenwiel), struinden Victor en Lisa naar avontuurlijk afval: een ongebroken bierglas op een stijlvol voetje, wijnflessen uit duistere landen, een per ongeluk weggegooide rol viltjes van Oranjeboom. In hun eigen tuin, die grensde aan het land, smeerde hun moeder boterhammen. Verderop, bij het ven, de hofstede van boer Valk. In het boothuisje had hij een vervuilde en verwilderde Lisa gevonden.

Het dorp Oude Huizen had altijd maar uit één straat bestaan, een lange rechte straat met dicht aan de weg de woonhuizen en een eind het land in de boerderijen. Er was een kruidenier, een slager, een kroeg en een bank. De vooruitgang had slechts één voet aan de grond gekregen: een winkel waarin een afgestudeerde bioloog milieuvriendelijk vlees verkocht. Nog niet zo lang geleden was Victor met de nu stokoude Directeur bij die slager geweest, waarbij Victors buurman de moderne vleesspecialist nog eens op zijn oude vertrouwde wijze had bejegend.

'Een stukkie dood zwien, want dat mag ik geern eetn.'

De beduusde westerling was een keur van varkensvleesproducten gaan aanprijzen tot de oude man er een eind aan had gemaakt door met ijzige stem en op zijn Hooghaarlemmerdijks een varkenslapje te bestellen, 'met veel vet'. De Directeur betrok enkel varkensvlees bij de slager. Hij ging er prat op altijd een halve stier in de diepvries te hebben, in verband met 'onverwachts bezoek'.

Een duw tegen zijn schouder deed hem opschrikken. Hij keek verduasd naar Louise, die hem een verhaal wilde ontfuselen. Maar Victor stond op, verontschuldigde zich en sloot zich op in zijn kamer, het raam wijd open. Het gefluister van de bomen, en verder weg het razen van de stad. Hij pakte een nieuwe dummy uit zijn koffer en legde zich op zijn bed.

Toen hij in de derde klas van de havo werd onderworpen aan een beroepstest, kwam daar de volgende conclusie uit: regisseur, dirigent of schrijver. Het sprookje was die dag begonnen. Zijn ouders dachten

daar anders over en sleepten hem mee naar een beroepsvoorlichter, die zich na het stellen van enkele absurde vragen ('Ben je weleens in Frankrijk geweest en beviel dat een beetje?') tot zijn ouders wendde met de mededeling dat Victor uitermate geschikt was voor het vak van reisleider, een mededeling die hen niet in het geringst geruststelde maar die, dachten zij, in ieder geval het enthousiasme waarmee hun zoon zijn lotsbestemming had ontvangen, flink zou temperen. Niets was minder waar. Het feit dat zijn roeping al na een week werd gedwarsboomd door een vent wiens baard uit zijn oren groeide, maakte Victor nog vastbeslotener.

Drie dagen na het ontvangen van de blijde boodschap ('Ik ben als kunstenaar geboren!') besloot hij de buurman, de directeur van de bank, zijn bestemming voor te leggen, nieuwsgierig als hij was naar diens reactie op dat reusachtige konijn dat het lot uit de hoge hoed had getoverd. In de naar lak en bolknak ruikende, in glanzend hout gevangen wachtkamer (die als twee druppels water leek op de wachtkamer van het stationnetje te Hoogezand) wachtte Victor tot de laatste klant het loket bezocht had. Toen dreutelde hij, niet helemaal op zijn gemak, naar de deur van de grootste kamer van het huis, de kamer die als kantoor dienstdeed. Het meisje dat hem glimlachend door het loket had gadegeslagen, opende de deur voor hij had kunnen aankloppen. De baas zat in zijn grauwe onderhemd, de mouwen opgerold. Zijn spierwitte onderarmen staken als pasgeverfd bij het hemd af. Hij tuurde over de rand van zijn bril uit een openstaand raam, rookte een sigaret, en scheen niet te merken dat Victor zijn bureau naderde.

'Moi,' zei Victor.

'Ah...' zei de Directeur, opgeschrikt uit een andere wereld, 'de kampioen van het jengelding, nait noar school vandoage?'

't Is vakantie.'

De rust van de namiddag hing als een wolk vliegen in het open raam. Victor zou hier uren kunnen zitten, maar de Directeur keek om zich heen en vroeg aan niemand in het bijzonder: 'Hou loat is het?'

'Kwart over vier,' zei een van de meisjes.

't Is mooi zo,' zei de Directeur, 'ik bin hier teegnover.'

Ze verlieten het kantoor. Victor wachtte in de lange gang. Even later kwam de Directeur aangelopen, op zijn paasbest gekleed, een sigaret in

een mondhoek, een duim heel klassiek in een vestzakje. Ze staken de Hoofdweg over en beklommen het trapje van Café Stik.

Stik zat op een kruk achter de bar, vlak bij de bierpomp. Hij was niet het type kastelein dat betrappt kon worden op het poetsen van een tafeltje of het legen van een asbak.

“n Heldertje, Dierkteur?”

Victor kreeg een kleintje Oranjeboom. Ze waren de enige klanten, zoals meestal op dit tijdstip. Victor trok het papier uit zijn kontzak.

‘Wàs dat?’

‘Beroepstest.’

‘Wat nou beroep, doe zitst toch nog op school.’

‘Voor later. Ik ken schrijver, dirigent of regisseur worden.’

De Directeur keek opzij, kneep eens in zijn neus, maar schoot niet in de lach.

‘En wat zegt dien pa daarvan?’

‘Die wil met n geweer naar school om ze daar stuk voor stuk uit de stevels te schietn.’

Weer lachte de Directeur niet. Victor, die zo lang hij zich kon herinneren bloosde wanneer hij bemerkte dat wat hij zei werkelijk werd gewikt en gewogen, vroeg zich af of zijn kinderloze buurman hem deze eer verschafte omdat hij genoot van de aanwezigheid van een vazal, of omdat hij werkelijk belang hechtte aan zijn beslommeringen.

‘Doe wost toch naar zee.’

‘Ik kan geen wiskunde.’

‘Wàs dat?’ vroeg Stik, ‘dirigent? Met dat gejjengel van die? Man, man, wat n gejjengel.’

‘Dàs een elektrische gitaar,’ zei Victor, ‘n dirigent doet klassiek.’

‘Met n stokkie zwaain,’ beaamde zijn buurman, die naar zijn glaasje wees, dat prompt werd bijgevuld.

‘O dadde,’ knikte Stik. Victor kreeg nog een glas. (Bier in de middag brengt de avond in de benen, zei zijn vader.)

Er werd gezwegen. De propeller aan het plafond deed vergeefse moerite het dak van het café te blazen. De warmte werd hitte. Stik trommelde met zijn vingers op de bar. Ze staken sigaretten op. Ze namen een slok. Mannen onder elkaar. Toen bereikte hem een geur. In de deur stond Lisa. Ze droeg haar wijde, openvallende oudemannenhemd en haar

zwarte trainingsbroek: ze was veertien en zag eruit als schorriemorrie.

'Dat ga'k zeggen,' zei ze, wijzend naar zijn glaasje bier voor ze naar hen toe slenterde.

'Och, flikker op,' zei Victor.

'Kom kom, Liesje kindje, nait zo vals,' zei de Directeur, 'Stik, geef dat kind s n ijsco.'

De kroegbaas verdween naar achteren en kwam terug met een Koe-tjes-ijsje, frambozensmaak. Lisa pakte het aan en schoof met een misprijzend gezicht op een kruk. In een mum was haar mond rood alsof ze bloed had gedronken.

'Zo juffer,' zei de Directeur, 'wat brengt u hierzo?'

U zei hij tegen het kreng, alsof hij een boerenknecht was. Haar hemd hing open, je zag beginnende borstjes. Victor kreeg jeuk van ergernis.

'Victor moet thuiskomen. Anna is ziek. Victor moet haar een verhaaltje vertellen, om haar koest te krijgen.'

'Nou,' zei de Directeur, 'doe heurst t, mienjong, op huus aan, kom vanoamd nog mor ee'm laangs, mit dat pampier en zo.'

'Kun je,' beet Victor Lisa toe, eenmaal buiten, 'nou niet 's wat fatsoenlijks aantrekken?'

'Als ik jou was,' zei Lisa, 'zou'k m'n bek d'r maar over houden.'

Ze bleef staan voor de achterdeur in de tuin.

'Laat je adem 's ruiken?'

Victor ademde tegen haar voorhoofd.

Hij kreeg haar ijsje.